

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, 14 май 2024 г.

С определение № 3845 от 01.12.2023 г. по гр. д. № 1827/2023 г. състав на I-во гражданско отделение на ВКС на основание чл. 292 ГПК е спрял производството по делото и е предложил на Общото събрание на Гражданска колегия (ОСГК) да постанови тълкувателно решение по въпроса:

„Настъпва ли вещноправният ефект на придобивната давност, ако наследникът се позове на изтекла в полза на наследодателя му придобивна давност, след като е загубил владението върху имота за период по-дълъг от 6 месеца?“

Произнасянето на ОСГК с тълкувателно решение по този въпрос се налага, поради наличието на противоречива практика на състави на Върховния касационен съд, изразена в решения постановени по реда на чл. 290 ГПК.

В решение № 92 от 25.04.2016 г., постановено по гр.дело № 6259/2015 г. I-во г.о. на ВКС, по допуснатото касационно обжалване на основание чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК по въпроса: дали позоваването на придобивна давност е елемент от фактическия състав за придобиване на правото, или това е само средство за процесуална защита, е прието, че след Тълкувателно решение (ТР) № 4/2012 г. на ОСГК не следва да се поддържа разбирането, застъпено в решение № 404 от 16.06.1995 г. по гр. д. № 1904 от 1994 на Върховния съд, IV-то г. о., според което позоваването на придобивна давност след изгубване на владението на имота за повече от шест месеца не може да ползва владелеца и неговите правоприменици поради прекъсване на давността с изгубване на владението и юридическото заличаване с обратна сила на изтеклия период на давностния срок.

Същото разбиране е обективизирано и в решение № 168 от 14.11.2023 г. на ВКС по гр. д. № 4234/2022 г., I-во г. о. на ВКС, в което е прието, че след като изискването за позоваване на изтеклата придобивна давност не е елемент от фактическия състав на това придобивно основание, а само процесуално средство за защита (както се прие в ТР № 4/2012 от 17.12.2012 г. по тълк. д. № 4/2012 г. на ОСГК на ВКС), то това средство за защита може да бъде упражнено и след като владението вече е изгубено за повече от 6 месеца. Развити са съображения, че не съществува пречка лице, което е упражнявало фактическа власт върху един имот за себе си, да се позове на придобивна давност и след като е напуснало имота за период, по-дълъг от 6 месеца, като брани правата си с ревандикационен иск, ако владението му е било отнето, респективно прекъснато по посочените в чл. 116 ЗЗД основания.

В този смисъл е и решение № 3025/01.02.2006 г., по гр. д. № 2241/2004 г. IV-то г.о. на ВКС, в което е прието, че с разпоредбата на чл. 81 от Закона за собствеността е предвидена възможност да се прекъсне давността ако се прекъсне владението за период повече от 6 месеца. Под прекъсване се разбира заличаване действието на изтеклата придобивна давност до настъпването на факти, установени в нормативните актове. Но Закона за собствеността има предвид прекъсване на владението по време на 10 годишния срок, респективно петгодишния, през който владелецът би могъл да

придобие недвижимия имот по давност. След изтичането на тези срокове, добросъвестният или недобросъвестният владеец вече може да си служи не само с владелчески, но и с петиторни искове, тъй като след като се е променил статутът, то са се променили и средствата за защита.

В друга група решения се приема обратното:

В решение № 118 от 11.01.2021 г. на ВКС по гр. д. № 665/2020 г., II-ро г. о. на ВКС, е застъпено становището, че според разпоредбата на чл. 81 от Закона за собствеността с изгубването на владението за повече от шест месеца давността се прекъсва. От прекъсването на давността започва да тече нова давност - чл. 117 ЗЗД, което означава, че последиците от изтеклата преди прекъсването давност не се зачитат, т. е. изгубването на владението за повече от шест месеца заличава с обратна сила изтеклия до този момент период на давностния срок. Съгласно разрешението в т. 2 на Тълкувателно решение № 4/2012 г. на ОСГК на ВКС позоваването не е елемент от фактическия състав на придобивното основание по чл. 79 от Закон за собствеността, а е процесуално средство за защита на материалноправните последици на давността, зачитани към момента на изтичане на законовия срок. Следователно, до момента в който предполагаемото от закона намерение за своене не бъде потвърдено чрез волево изявление - позоваване (чрез предявяване на иск или възражение при спор за собственост, чрез снабдяване с констативен нотариален акт по обстоятелствена проверка, чрез изпълнение на административни процедури по попълване на кадастрална карта и др.) не може да се придобие правото на собственост; съответно, при наличие на позоваване правните последици (придобиването на собствеността) се зачитат от момента на изтичане на определения в закона срок по чл. 79, ал. 1 или ал. 2 от Закона за собствеността.

В този смисъл е и решение № 73 от 9.07.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3771/2018 г., II-ро г. о. на ВКС, в което се приема, че от прекъсването на давността започва да тече нова давност (чл. 117, ал. 1 ЗЗД), което означава, че последиците от изтеклата преди прекъсването давност не се зачитат, т. е. последица от изгубване на владението за повече от шест месеца е юридическото заличаване с обратна сила на изтеклия период на давностния срок.

Становище в същия смисъл е изразено и в решение № 355 от 14.07.2010 г. на ВКС по гр. д. № 802/2009 г., II-ро г. о. на ВКС, където е споделено разрешението, съдържащо се в решение 404 от 16.06.1995 г. на Върховния съд, според което изтичането на срока на придобиваната давност не води автоматично до възникване право на собственост в полза на владелеца на недвижим имот, тъй като тя не се прилага служебно. Необходимо е позоваването от него-владелеца на изтичането и чрез предявяване на иск за собственост, възражение срещу предявен такъв иск или чрез снабдяването с нотариален акт за собственост, издаден по обстоятелствена проверка на основание давностно владение. Познаването на придобивна давност след изгубване на владението за повече от 6 месеца не може да ползва владелеца и неговите правоприменици поради прекъсването на давността с изгубване на владението и юридическото заличаване с обратна сила на изтеклия период на давностния срок.

С оглед изложеното и на основание чл. 128, ал. 1 ЗСВ вр. чл. 3 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската колегия, Общото събрание на Търговската колегия и Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия на Върховния касационен съд, приети с решение на Пленума на ВКС от 15.11.2016 г., следва да бъде образувано тълкувателно дело в Гражданската колегия на ВКС.

Ето защо

РАЗПОРЕЖДАМ:

I. Да се образува тълкувателно дело № 2/2024 г. по описа на ВКС, Гражданска колегия, за приемане на тълкувателно решение по следния въпрос, поставен в определение № 3845 от 01.12.2023 г. по гр. д. № 1827/2023 г. на I-во г.о. на ВКС:

„Настъпва ли вещноправният ефект на придобивната давност, ако наследникът се позове на изтекла в полза на наследодателя му придобивна давност, след като е загубил владението върху имота за период по-дълъг от 6 месеца?“

II. На основание чл. 6 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската колегия, Общото събрание на Търговската колегия и Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия на Върховния касационен съд определям комисия за изготвяне на проект за тълкувателно решение в състав: съдия Дияна Ценева, съдия Теодора Гроздева (докладчик) и съдия Филип Владимиров.

III. Делото да се докладва на посочената комисия за произнасяне по чл. 7.1 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от Общото събрание на Гражданската колегия, Общото събрание на Търговската колегия и Общото събрание на Гражданската и Търговската колегия във Върховния касационен съд.

IV. Настоящото разпореждане, заедно с определение № 3845 от 01.12.2023 г. по гр. д. № 1827/2023 г. на ВКС, I-во г.о. на ВКС, да се публикуват на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела“.

**ГАЛИНА ЗАХАРОВА -
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**